

Povinnosti důchodců při placení daní z příjmů.

Otázky související s placením daní jsou velmi aktuální zejména v měsíci březnu každého roku, kdy je termín pro odevzdání daňového přiznání a pro úhradu daně z příjmů správci daně, což bývá zpravidla finanční úřad, ke kterému plátce daně přísluší (tj. podle místa trvalého bydliště nebo sídla jeho firmy).

Zákonem stanovený termín pro odevzdání daňového přiznání a úhrada daně z příjmů za rok 2009 je 31. březen 2010, a to za předpokladu, že daňové přiznání nezpracovává daňový poradce, nebo není ze zákona povinný audit. V případech, kdy daňové přiznání zpracovává daňový poradce, je prodloužen termín pro jeho zpracování, ale také pro úhradu daně z příjmu do 30. června 2010. Je však nutné na finanční úřad do 31. března předložit Plnou moc k tomuto odložení platby daně a k odevzdání daňového přiznání.

Právě nyní, s blížícím se termínem pro zpracování daňového přiznání a úhrady daně z příjmů, jsou také častější dotazy, zda důchodci musí vůbec platit daně z příjmů, kdy tomu tak je a kdy daně z příjmů, tato kategorie obyvatelstva, platit nemusí.

Kdy důchodce musí platit daň z příjmů ?

Na prostá většina důchodců žijících v České republice daň z příjmů platit nemusí. Daň bude platit za předpokladů, že jeho výše pobíraného důchodu je větší než 288 000 Kč za rok, což je 24 000 Kč za měsíc. Má-li však důchod vyšší pak platí daň z příjmů z částek, které převyšují 288 000 Kč za rok.

Daň z příjmů bude platit dále i důchodce (bez ohledu na výši pobíraného důchodu) také tehdy, když:

- Je vedle pobírání důchodu ještě zaměstnán (na základě pracovní smlouvy, na dohodu o pracovní činnosti, na dohodu o provedení práce). V těchto případech za důchodce však daň z příjmů sráží a odvádí zaměstnavatel. Důchodce může podepsat u jednoho svého zaměstnavatele tiskopis Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a využít slevy na daních (toto vřele doporučujeme).
- Pokud, vedle důchodu a příjmů ze zaměstnání, má ještě další příjmy, které jsou vyšší než 6 000 Kč za rok.
- Důchodce jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ), který ještě podniká a má příjmy z podnikání a z této samostatné výdělečné činnosti větší než 20 000 Kč za rok.
- Pracuje-li důchodce jako jednatel společností, je členem družstva, členem statutárního orgánu, působí-li ve funkcích státních, obecních, v občanských sdruženích, v zájmových sdruženích a má-li z těchto činností příjmy.
- Má příjmy z pronájmu bytového domu, domu nebo bytu
- Má příjmy z dalších činností, které jsou vyšší než 20 000 Kč za rok.
- Má příjmy z kapitálového majetku (z akcií, podílových listů).
- Má příjmy z příležitostných činností (prodej přebytků ovoce, medu, pomoc sousedovi, pomoc v obchodě, příležitostný pronájem auta, apod.) a tyto jsou větší než 20 000 Kč za rok. Připomínáme, že musí jít v tomto případě skutečně pouze o příležitostnou činnost.
- Z prodeje bytů, domů chat, rekreačních obydlí, pokud v nich nebydlel dva roky před prodejem nebo je nevyužíval k nebytovým účelům (pronájmům) 5 let před prodejem.
- Příjmy z reklam na bytovém domě, jsou-li vyšší než 6 000 Kč ročně u důchodců-zaměstnanců a 15 000 Kč u ostatních důchodců.
- Příjmy ze svobodného podnikání (umělci, právníci, daňoví poradci apod.) pokud jejich příjmy jsou vyšší než 7 000 Kč měsíčně

Daň se odvádí spolu s vyplněným, daňovým přiznáním k dani z příjmů, a to na předepsaném tiskopisu, který je k dispozici na finančních úřadech. Daňové přiznání si důchodce musí vyplnit a daň vypočítat sám, pokud nevyužije služeb daňového poradce.

Povinnost zpracovat daňové přiznání ještě neznamená, že bude nutné daň z příjmů skutečně zaplatit. Existuje mnoho nezdánitelných částek, odečitatelných položek, daňových slev, které daň z příjmů snižují nebo umožňují, aby se daň platit vůbec nemusela.

Kdy důchodce nebude muset zpracovávat daňové přiznání a ani nebude platit daň z příjmů ?

Těchto případů je poměrně mnoho. Zmíníme se o těch nejdůležitějších, které se budou týkat převážné většiny důchodců. Je to především v následujících případech:

- Pobírá-li důchod menší než 288 000 za rok.
- Má-li důchodce, vedle důchodu, ještě příjmy, které jsou nižší než 15 000 Kč za rok.
- Pracuje-li jako zaměstnanec v pracovně právním vztahu a podepsal u zaměstnavatele Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (dále jen Prohlášení).
- Nepodepsal-li důchodce u zaměstnavatele Prohlášení, ale jeho měsíční příjem je nižší než 5 000 Kč a zaměstnavatel za něho odvedl srážkovou daň.
- Pokud si na autorských honorářích vydělal méně než 7 000 Kč za měsíc a poskytovatel za něj odvedl srážkovou daň.
- U příjmů z majetku získaného v restituci nebo v rámci rehabilitace.
- U získaných darů na provozování školských, kulturních, zdravotnických zařízení a zařízení na ochranu zvířat.
- Z přijatých částek od zdravotních pojišťoven, kterými byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva.

Kdy důchodce naopak bude muset zpracovat daňové přiznání k dani z příjmu i když často nebude muset ani žádnou daň z příjmů platit ?

V mnoha případech jsou i důchodci nuceni daňové přiznání k dani z příjmů zpracovat, přestože daň vůbec platit nebudou muset. Ukážeme si na některé z nejčastěji se vyskytujících případů.

1. Pokud důchodce v průběhu roku pracoval současně u dvou nebo více zaměstnavatelů.
2. Pokud jako podnikatel nebo OSVČ prokázal za minulý rok ztrátu v hospodaření.
3. Pokud legální snížení daní bude tak vysoké, že nebude žádná daň z příjmů vykázána. Zákon o daních z příjmů umožňuje legálně snížit daň dvojitým základním způsobem, a to prostřednictvím Odečitatelných položek od základu daně (jde o položky, které se odečítají od vzniklého rozdílu mezi získanými příjmy a vynaloženými výdaji). Pomocí těchto odečitatelných položek lze odečíst:
  - částky, které byly zaplacené na úroky z hypoték nebo úroky ze stavebního spoření, maximálně 300 000 Kč za rok,
  - částky na životní pojištění do výše maximálně 12 000 Kč za rok,
  - částky na penzijní připojištění do maximální výše 12 000 Kč (po odpočtu 6 000 Kč státního příspěvku, tj. z celkové naspořené částky 18 000 Kč),
  - částek poskytnutých ve formě daru na zákonem stanovené účely (např. na charitu, kulturu, školství, ekologii atd.) To vše za předpokladu, že výše daru přesáhne částku 1 000 Kč nebo 2 % původního základu daně, a nepřekročí celkově 10 % tohoto základu daně.

- speciální dar, kterým je bezplatné darování krve, kdy za 1 odběr krve lze odečíst od základu daně 2 000 Kč (počet odběrů není limitován),
- zaplacené částky na příspěvky odborům ve výši 1,5 % z ročních zdanitelných příjmů, ale nejvíce 3 000 Kč za rok.

Tyto položky lze odečíst za předpokladu, že budou finančnímu úřadu prokázány potvrzeními od příslušných institucí (banky, stavební spořitelny, zdravotnická zařízení, obdarovanými a odborovými organizacemi).

Dále lze snížit daňovou povinnost pomocí daňových slev (tyto slevy se odečítají již od vypočítané daně a dále daň ještě snižují). K těmto lze zařadit:

- sleva na poplatníka v částce 24 840 Kč za rok. Tuto slevu může využít každý kdo podává daňové přiznání, nebo je zaměstnán a daně za něho odvádí jeho zaměstnavatel.
- sleva na manželku nebo manžela ve výši rovněž 24 840 Kč ročně, pokud jsou splněny zákonné podmínky pro její poskytnutí. (Těmito podmínkami jsou např. trvání manželství, žití ve společné domácnosti a nepřekročení vlastních příjmů manželky ve výši 68 000 Kč za rok). Do vlastních příjmů manželky patří především všechny výdělkové příjmy ze zaměstnání, z podnikání, z ostatní samostatné výdělečné činnosti, peněžité pomoci v mateřství, dávky nemocenského pojištění, podpora v nezaměstnanosti, důchody vyplácené z důchodového pojištění (starobní, invalidní, vdovský, vdovecký), přiznané výživné na manželku po rozvodu, příjmy z dědického řízení a prodeje vlastních nemovitostí manželky atd.
Naopak do vlastního příjmu manželky se nezahrnují rodičovský příspěvek, dávky státní sociální podpory (např. porodné, přídatky na dítě, sociální příplatky, příspěvky na bydlení), dávky sociální péče, příspěvek na péči, sociální služby, ani státní příspěvky na penzijní připojištění a stavební spoření.
- Slevy pro zdravotně postižené v částce 24 840 Kč a u držitelů průkazu mimořádných výhod III stupně (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce – průkaz ZTP/P částka dvojnásobná, tj. 49 680 Kč za rok.

Existují ještě další slevy na daních, které však důchodci nebudou moci vždy přímo využívat. Je např. sleva na studenta, sleva na vyživované děti (pokud nejde o osvojené děti v péči důchodců apod.

Vyplněné daňové přiznání k dani z příjmů musí plátce doručit, do termínu stanoveného zákonem, místně příslušnému finančnímu úřadu (podle místa trvalého bydliště důchodce), a to osobním doručením, poštou, v elektronické podobě. Nebude-li daňové přiznání podáno včas, může příslušný finanční úřad postihnout plátce pokutou do výše 10% daňové povinnosti

Vypočítanou daň je nutné doručit na finanční úřad buď hotově v pokladně finančního úřadu, a to nejpozději 31. března 2010, peněžní poukázkou (platba musí být připsána na účet finančního úřadu v den splatnosti – 31. března 2010) nebo bezhotovostně převodem na účet finančního úřadu (platba musí být připsána na účet finančního úřadu rovněž 31. března 2010. Za nedodržení termínu hrozí finanční sankce v podobě penále.

Otázky spojené s výpočtem a vlastním placením daní z příjmů jsou poměrně složitější. V tomto článku jsme se zaměřili pouze na některé základní momenty, které s touto problematikou bezprostředně souvisí a mají bezprostřední vztah k důchodcům. Pro usnadnění zpracování daňového přiznání existují na internetu tzv. daňové kalkulačky, kterými různé účetnické firmy napomáhají s výpočtem daňové povinnosti.

(DS....?)